

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย เป็น 2 ระยะ
ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของ คณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตาม
สถานภาพ และขนาดของโรงเรียน

ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษากาฬสินธุ์
เขต 2

เพื่อให้การวิจัย ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้
ดำเนินการ ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของโรงเรียน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2553
จำนวน 173 โรงเรียน มีจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,665 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 480 คน การ
ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.2.1 ให้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่มกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เตรงซ์และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43) ได้โรงเรียน จำนวน 120 โรงเรียน

1.2.2 กำหนดสัดส่วนตามขนาดโรงเรียน ได้โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 108 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 12 โรงเรียน

1.2.3 ทำการสุ่มอย่างง่ายโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการจับสลากออก

1.2.4 ให้คณะกรรมการสถานศึกษาจากโรงเรียนที่สุ่มได้ เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำหรับตอบแบบสอบถาม โรงเรียนละ 2 กลุ่ม ตามสถานภาพ โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ตัวแทนภายในสถานศึกษา จำนวน 2 คน คือ ผู้แทนครู และผู้บริหาร สถานศึกษาซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย ตำแหน่ง และตัวแทนภายนอกสถานศึกษา จำนวน 2 คน คือ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2.5 ได้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นตัวแทนภายในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 216 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 24 คน

1.2.6 ได้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นตัวแทนภายนอก สถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 216 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 24 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยถาม สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 13-16)

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนที่ใช้ในการสร้างแบบสอบถามการวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎี หลักการ ขอบข่ายการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย คือแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 66-96)

3.3 สังเคราะห์เอกสารและจัดทำกรอบแนวคิดในการวิจัย เสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ

3.4 สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดทั้ง 4 ด้าน

3.5 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาและครอบคลุมกรอบแนวคิด

3.6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะแล้วนำแบบสอบถามไปขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา (Wording) ที่ใช้ประเมินความสอดคล้องของนิยามศัพท์และข้อความ หลังจากนั้นนำผลการประเมินมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (ไพศาล วรคำ. 2552 : 257) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้แก่

3.6.1 อาจารย์สุทัศน์ แก้วคำ อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล

3.6.2 นายอดุลย์ ภูปลื้ม ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านเม็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา

3.6.3 นางนภสร ดวงหัตถ์ศิษฐ์ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนาโก วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้าน การวัดและประเมินผล

3.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 30 คน ประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนหนองบัวคูรัฐบุรุษประชาสรรค์ โรงเรียนจินดาสินธุวานนท์ โรงเรียนคำไฮวิทยา โรงเรียนท่าคันโทวิทยายน โรงเรียนชุมชนบ้านตูมวิทยาการ โรงเรียนบ้านนางาม

3.8 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient Method) (ไพศาล วรคำ. 2552 : 277) มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ที่ระหว่าง .71 - .92 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

3.9 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหาร การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของ โรงเรียน ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล

4.2 ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ถึงผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บ รวบรวมข้อมูล

4.3 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม จำนวน 480 ชุด ให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 120 โรงเรียน โดยผู้วิจัยนำส่งด้วยตนเอง พร้อมนัดวันเวลาในการรับเครื่องมือในการวิจัยคืนด้วย ตนเอง ได้เครื่องมือทางการวิจัยคืน 480 ชุด เป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

4.4 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อนำไปวิเคราะห์ ทางสถิติเพื่อ สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหาร การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของ โรงเรียน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมแล้วทำการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

5.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ และขนาดของโรงเรียน นำข้อมูลแจกแจงความถี่ หากค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

5.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจสอบและให้คะแนนเป็นรายชื่อตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 102-103) ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

5.3 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายชื่อ รายคำ และโดยรวมแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยกำหนดเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 102-103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.4 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและเป็นรายคำ

5.5 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพ และตามขนาด โรงเรียน โดยทดสอบ ค่า $t - test$

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติ ดังนี้

6.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

6.1.1 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามตามเนื้อหา เรียกว่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (Item - Objective Congruence Index : IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ไพศาล วรคำ. 2552 : 257)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องในข้อนั้น

6.1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient Method) (ไพศาล วรคำ. 2552 : 277)

6.2 สถิติพื้นฐาน

6.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

6.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

6.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน ใช้ค่าสถิติที่ t-test (Independent samples)

ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์ เขต 2

ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์ เขต 2 ที่เหมาะสม โดยใช้การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ไพศาล วรคำ. 2552 : 211-214)

1. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มครั้งนี้ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงกับการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการบริหารการศึกษา

ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวนทั้งหมด 8 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นตัวแทน โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนหนองบัวคูรัฐราษฎร์ประชาสรรค์ ผู้แทนครู โรงเรียนไชยวารวิทยาคม ประธานคณะกรรมการ โรงเรียนหนองบัวคูรัฐราษฎร์ประชาสรรค์ และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนหนองบัวคูรัฐประชาสรรค์ และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนชุมชนสามัคคีราษฎร์บำรุง ผู้แทนครู โรงเรียนชุมชนสามัคคีราษฎร์บำรุง ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนชุมชนสามัคคีราษฎร์บำรุง และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนชุมชนสามัคคีราษฎร์บำรุง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้มีการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 และยืนยันข้อมูลจากกรอบแนวคิด โดยผู้วิจัยจะนำประเด็นหลักที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 มาสร้างเป็นแนวคำถาม และเป็นประเด็นในการสนทนาโดยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

2.1 เสนอความเป็นมาของการศึกษา

2.2 นำเสนอผลการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1

2.3 อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2.4 เสนอแนะแนวทางในการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.5 สรุปผลการสนทนา

ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ ผู้วิจัยจะไม่แสดงความคิดเห็นร่วมกับที่ประชุม แต่จะเป็นผู้บันทึกความเห็นทุกความเห็นที่แสดงออกมาของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ประมวลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 นำข้อมูลที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนา มาจัดระบบ ถอดเทปบันทึกเสียงคำต่อคำ จัดพิมพ์ข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อความซ้ำกันหรือคล้ายกัน โดยรวบรวมข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกันไว้ในที่เดียวกัน แล้วประมวลผล สรุปเป็นประเด็นสำคัญ

3.3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจากประสบการณ์ในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY